

LBRIS

We know
books

Iulia Andreea Anghel
Natașa-Delia Maier
Ioana Nanu
Alina Petri
Marilena Șerban

clasa
a **VI**-a

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Caiet de lucru pe **unități de învățare**

Evaluare inițială	3
UNITATEA I	
Textul narativ literar în proză: acțiune, timp și spațiu, narațiune la persoana I, autor, narator, personaj	7
Textul descriptiv literar în proză	13
Texte continue și discontinue	15
Valori etice în legendele popoarelor	17
Contextul de comunicare	19
Cuvântul. Sinonime. Antonime	21
Sensurile cuvintelor	23
Omonimele și cuvintele polisemantice	25
Diftongul, triftongul și hiatul	27
Despărțirea în silabe	29
Redactarea unei narațiuni la persoana I. Stilul	31
Evaluare sumativă pentru unitatea I	34
UNITATEA II	
Textul narativ literar în proză: momentele subiectului/etapele acțiunii	38
Valori ale culturii populare în spațiul românesc. Timpul	43
Rezumatul oral	45
Verbul (actualizare): tipuri de verbe, funcția de predicat verbal, moduri (indicativ și imperativ) și timpuri verbale	47
Modul conjunctiv	51
Modul condițional-optativ	53
Posibilități combinatorii ale verbului.	
Predicatul nominal	55
Subiectul	57
Complementul și circumstanțialul.	
Prepoziția	59
Rezumatul scris	61
Evaluare sumativă pentru unitatea II	65
UNITATEA III	
Textul descriptiv literar în versuri. Epitetul.	69
Elemente de versificație (strofe, versuri, măsură, rimă, ritm)	75
Textul nonliterar	77
Valori ale culturii populare în spațiul românesc: obiceiuri de iarnă	80
Strategii de ascultare activă. Atitudini comunicative	82
Substantivul	85

Substantivul. Cazul nominativ	87
Substantivul. Cazul acuzativ	89
Substantivul. Cazul dativ	92
Substantivul. Cazul genitiv	94
Substantivul. Cazul vocativ	96
Descrierea unui peisaj	98
Evaluare sumativă pentru unitatea III	101
UNITATEA IV	
Textul narativ literar în versuri. Enumerația ...	105
Valori ale culturii populare în spațiul românesc	112
Dicția în interacțiunile verbale. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor ..	114
Pronumele (actualizare)	117
Pronumele personal și personal de politețe – posibilități combinatorii	119
Pronumele reflexiv	122
Numeralul	124
Inserarea unor secvențe descriptive într-o narațiune	127
Textul explicativ	130
Evaluare sumativă pentru unitatea IV	133
UNITATEA V	
Textul narativ literar. Dialogul în textul literar ..	137
Textul argumentativ. Organizarea textului argumentativ	143
Limba română în Europa.	
Comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni	146
Performarea actelor de limbaj	149
Strategii de concepere și comprehensiune a textului oral	152
Adjectivul (actualizare)	153
Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului	156
Adverbul. Felurile adverbului	159
Adverbul. Gradele de comparație și funcțiile sintactice ale adverbului	161
Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă	163
Evaluare sumativă pentru unitatea V	165
Evaluare la finalul clasei a șasea	169
Barem de evaluare și de notare – evaluare la finalul clasei a VI-a	174

- **Lectură:** Textul narativ literar în proză: acțiune, timp și spațiu, narațiune la persoana I, autor, narator, personaj
- Textul descriptiv literar în proză
- Texte continue și discontinue
- **Interculturalitate:** Valori etice în legendele popoarelor
- **Comunicare orală:** Contextul de comunicare
- **Elemente de construcție a comunicării:** Cuvântul. Sinonime. Antonime
- Sensurile cuvintelor
- Omonimele și cuvintele polisemantice
- Diftongul, triftongul și hiatul
- Despărțirea în silabe
- **Redactare:** Redactarea unei narațiuni la persoana I. Stilul
- **Evaluare sumativă**

Textul narativ literar în proză: acțiune, timp și spațiu, narațiune la persoana I, autor, narator, personaj

1. Rezolvă următoarele cerințe, apoi citește textul.

a. Descrie momentul în care ai scris prima ta poezie/compunere imaginativă.

b. Ai visat vreodată să fii scriitor sau jurnalist? Dacă răspunsul este da, explică de ce. Dacă răspunsul este nu, propune două motive pentru care cineva ar dori să devină scriitor/jurnalist.

c. Cine te-a încurajat să scrii sau să citești mai mult? Cum?

Nu m-am gândit niciodată că voi ajunge poetă!

Prima poezie din viața mea am compus-o pe la patru ani și, pentru că nu știam pe atunci să scriu, i-am dictat-o lui Anton. Se numea *Mâine mergem la friptură!* și evoca momentul în care eu, mama și Anton am mers la restaurantul Calul Bălan de la Neptun, în ultima noastră seară de la mare. Mama s-a îmbrăcat cu un costumaș cu buline grenă, pe care și-l cumpărase de la Bucur Obor; Anton și-a pus un sacou. [...] La restaurant, am comandat toți la fel – ceafă de porc cu cartofi prăjiți. Eu am băut Pepsi-Cola, ei, vin. [...] Apoi, pentru că era acolo o orchestră care cânta muzică internațională, i-am rugat să danseze. Și au dansat. A fost totul ca un vis. A două zi, dimineța, pe balconul de la hotel, am mâncat resturile de friptură, cu chifle de la micul-dejun, uitându-ne la mare și părându-ne rău că plecăm. O amintire atât de frumoasă nu putea să nu-mi inspire o poezie.

După aceea, am mai compus poezii din când în când și le recitam când mă înregistra Anton pe casetofon. [...]

Înregistrările durau cam o oră. Anton scotea din casetofon caseta înregistrată și scria pe ea cu pixul – Adina, 1982... sau '83 sau '85.

– Să vezi ce o să-ți placă să te ascuți când o să fii mare! [...]

Dar să revenim la poezii. Prima poezie adevărată am compus-o în clasa a III-a și am scris-o cu litere caligrafice, pe un caiet dictando. Se numea *Pacea*. [...]

Poezia mea suna cam așa:

*Pacea e o floare,
Menită să ne apere viața.
Pacea e o dulce cântare.
Ce se aude în zori, dimineața.*

Mai erau vreo două strofe, dar nu le mai țin minte.

La îndemnul tovarășei noastre, am trimis poezia la revista *Cutezători*. Am băgat foaia dictando într-un plic și am scris pe el adresa redacției. Am pus, împreună cu Anton, plicul la poștă și dup-aia am cam uitat de poezie, fiindcă aveam de crescut viermi de mătase la școală, precum și alte acțiuni importante pentru care nu trebuia să fii cu capul în nori, ca poeții. [...]

În ziua în care am devenit poetă, m-am nimerit să fiu de serviciu cu clopoțelul, împreună cu Vulpe Nicoleta. Vulpe era colega mea de bancă și comandantă de grupă. Îmi plăcea de ea, pentru că era foarte ordonată și niciodată nu făcea nimic la care să nu te aștepți de dinainte. Adică știam când o să râdă și ce să-i spun ca să se supere, dacă n-aveam chef să vorbesc cu ea o zi întreagă. [...] Știam și ce să spun ca să ne împăcăm, și după ce ne împăcam stilourile noastre scriau din nou pe caiete în același ritm. [...]

Așadar, ne vine rândul la clopoțel, doi câte doi din fiecare clasă, cam o dată pe trimestru. Trebuie să stăm la masa elevilor de serviciu din holul de la intrare, unde e bine să-ți pui pulover chiar și vara, ca să nu dârdâi de frig. [...]

E doar prima oră. Stăm amândouă pe scaune, la măsuță. Între noi e clopoțelul, care seamănă cu talanga unei vaci.

– Eu sun de ieșire, tu suni de intrare... E bine așa? mă întreabă Vulpe.

– E foarte bine, zic eu, după care ne adâncim în caiete.

Tovarășa ne spune mereu ca atunci când suntem de serviciu pe școală să nu pierdem timpul și să ne facem temele, ca să recuperăm ziua. Eu îmi fac tema la citire, Vulpe Nicoleta lucrează la planșa „Felicitare pentru mama, de 8 Martie” pentru ora de desen. Și-a scos cariocile și le-a înșirat pe masă, pe colțul ei, ca să nu mă deranjeze. [...]

– Ce părere ai? mă întreabă Vulpe Nicoleta la un moment dat.

Mă uit la desenul ei, văd o pajiște, o ciupercă și mai mulți ghiocci de trei ori mai înalți decât ciuperca. Seamănă mai degrabă cu niște copaci. Însă nu mi se pare nimic în neregulă – doar ghiocci sunt vestitorii primăverii, așa că pot fi la fel de mari cât niște blocuri, de ce nu? Câțiva ani mai târziu, după ce devenisem deja poetă, am aflat că mă gândeam atunci la figura de stil care se numește hiperbolă! [...]

În ora următoare, în care noi stăteam și lucram la masa elevilor de serviciu, s-au întâmplat mai multe evenimente, aproape unul după altul. Mai întâi, a venit Mărgărit la școală și a intrat pe la intrarea profesorilor. [...]

După vreo zece minute, vine un domn care aduce coletele cu revistele *Cutezători*. Le lasă în hol. Apoi, din secretariat ies tovarășa Vameșu, secretara de partid a școlii, și o altă tovarășă secretară, care de obicei bate

la mașina de scris. Încep să desfacă pachetele și să împartă revistele pe clase. Tovarășa Vameșu deschide o revistă, citește ceva subțîindu-și și mai mult buzele ei rujate, ca două fire de ață, și se uită foarte lung la mine, care în acel moment încercam să stabilesc dacă cireșii sau caișii își scutură primii floarea în compunerea mea. Cele două tovarășe dispar împreună în secretariat.

Imediat apare tovarășa directoare, o doamnă tânără și grasă, care mereu lasă în urma ei o dâră de parfum. N-o vedem foarte des prin școală. Se duce la Gazeta de Perete din holul de la intrare și lipește ceva acolo, după care se întoarce spre mine:

— Bravo, Popescu Adina! Ești poetă!

Atât îmi spune și pleacă.

Desigur, eu și Vulpe ne rezezim la Gazeta de Perete și vedem poezia mea, *Pacea*, publicată în revista *Cutezătorii*, decupată și lipită acolo.

— Ce mișto! exclamă Vulpe Nicoleta.

Eu nu spun nimic, am rămas fără glas.

În recreație, din mulțimea de elevi care se revărsa din școală spre curte, mulți mă arată cu degetul:

— Uite, poeta! [...]

Așadar, în ziua aceea, m-am întors acasă poetă. Aș vrea, cu această ocazie, să mulțumesc școlii noastre, tovarășei învățătoare și tovarășelor profesoare de mai târziu, pentru că m-au învățat să scriu îngrijit, să folosesc în compuneri expresii frumoase, precum „alb ca omătul”, „țurțuri de cristal”, „dulce cântare”, „pajiște multicoloră”, „cunună de stelute argintii”, „izvoarele spun povești” și multe altele, după care acum încerc să sap în adâncul memoriei mele de om matur, ca să le smulg.

Text adaptat după Adina Popescu, *Cum am devenit poetă*, în 8 povestiri de pe Calea Moșilor (București: Arthur, 2024)

hiperbolă – figură de stil care constă în exagerarea dimensiunilor, efectului unui fapt, importanței unui personaj etc.

2. Stabilește corespondența dintre următoarele secvențe din text și înțelesul lor. Scrie în spațiul punctat perechile pe care le-ai obținut.

I. „litere caligrafice”

a. încerc să le uit

II. „să fii cu capul în nori”

b. să fii neatent

III. „să nu dârdâi”

c. litere frumoase

IV. „încerc să sap în adâncul memoriei mele de om matur, ca să le smulg”

d. să nu tremuri

I -

II -

III -

IV -

3. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, pentru a stabili dacă este adevărat sau fals, bazându-te pe informațiile din text.

Enunțul	Adevărat	Fals
Textul este nonliterar.		
Tiparul textual (modul de expunere) predominant este narațiunea la persoana a III-a.		
În text nu apare deloc dialogul.		

4. **Transcrie, din text, un reper temporal și unul spațial. Într-un enunț, scrie ce se întâmplă în momentul și în locul indicate.**

Reper	Ce se întâmplă?
temporal:	
spațial:	

5. **Alege răspunsul corect, valorificând informațiile din text.**

I. Când a scris prima ei poezie, Adina se afla:

- a. la mare. b. în vacanță la bunici. c. la munte. d. la școală.

II. Când a compus prima poezie, Adina avea:

- a. 12 ani. b. 14 ani. c. 4 ani. d. 8 ani.

III. Când i s-a publicat poezia în revista *Cutezători*, Adina era în clasa:

- a. I. b. a III-a. c. a IV-a. d. a V-a.

IV. Când au aflat că poezia fusese publicată, Adina și colega ei se aflau:

- a. în clasă, în timpul unei ore de română. c. la masa elevilor de serviciu, în holul școlii.
b. în curtea școlii, în timpul unei pauze. d. la secretariatul școlii.

V. Prima poezie adevărată scrisă de Adina se numea:

- a. *Măine mergem la friptură!*. b. *Felicitare pentru mama*. c. *Flori de primăvară*. d. *Pacea*.

6. **Se dau următoarele idei. Ordonează-le cronologic, completând tabelul cu literele corespunzătoare.**

- a. Adina scrie poezia *Pacea*.
b. Adina află că poezia a fost publicată în revista *Cutezători*.
c. Mărgărit pătrunde pe la intrarea profesorilor.
d. Anton înregistrează poeziile Adinei și scrie etichete pe casete.
e. Familia merge la restaurantul Calul Bălan, iar Adina compune prima poezie, la 4 ani.
f. Directoarea școlii o felicită pe Adina pentru publicarea poeziei.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
----	----	----	----	----	----

7. **Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, momentul cel mai important din text și finalul.**

Cel mai important moment

Finalul

8. Consideri că, la maturitate, Adina se simte mândră de poezia sa? Răspunde în 50-80 de cuvinte, valorificând textul dat.

9. Citește fiecare dintre următoarele enunțuri și încercuiește litera **A**, dacă îl consideri adevărat, sau **F**, dacă îl consideri fals. Rescrie-l/Rescrie-le pe cel/cele considerat/e fals/e.

a. Naratoarea, Adina, este aceeași persoană cu autoarea Adina Popescu.

A F

b. Naratoarea povestește la persoana I o întâmplare din copilărie.

A F

c. Mărgărit este un personaj episodic.

A F

Rescriere: -----

10. Completează spațiile punctate, valorificând textul dat.

a. Personajul principal al textului este -----

b. Două personaje secundare din text sunt -----

11. Pentru fiecare personaj din tabel, scrie câte o trăsătură fizică sau morală. Transcrie secvența din text care te-a ajutat să identifici trăsătura aleasă.

Numele personajului	Trăsătura	Tipul trăsăturii (fizică/morală)	Secvența sugestivă
Adina			
Vulpe Nicoleta			
Anton			

12. Subliniază în text secvența în care este descrisă vestimentația părinților. Prezintă, în 30-40 de cuvinte, ce consideri că transmit cititorilor alegerile vestimentare ale părinților.

13. Prezintă, în 40-50 de cuvinte, relația dintre Adina și Vulpe Nicoleta, valorificând textul dat.

14. a. Asociază-i Adinei o valoare morală și exemplific-o cu o secvență relevantă din text.

b. Cunoști un alt personaj, dintr-un alt text, care întruchipează aceeași valoare? Numește personajul, precizând textul în care apare și autorul.

15. Pe care dintre cele două fete, Adina sau Nicoleta, ți-ar plăcea să o ai ca prietenă? Justifică-ți alegerea în 40-50 de cuvinte.

16. În perioada comunistă, în școli și în documentele oficiale, numele de familie era adesea rostit înaintea prenumelui (de exemplu: *Vulpe Nicoleta* în loc de *Nicoleta Vulpe*).

- Discută cu un adult din familie (părinte, bunic/ă etc.) și întreabă-l: „De ce erai strigați, pe vremea comunismului, cu numele de familie înaintea prenumelui?”
- Scrie, într-un scurt paragraf, de maximum 60 de cuvinte, ce ți-a răspuns și ce părere ai despre această practică. Crezi că reflecta o anumită mentalitate sau viziune despre om și societate?

E timpul pentru evaluare și autoevaluare! Scanează codul QR de pe pagina 2 și rezolvă testul 1 de la unitatea I.

1. Imaginează-ți cum ar fi lumea dacă animalele ar putea comunica cu noi, rezolvând cerințele de mai jos. Citește apoi textul, pentru a descoperi un timp străvechi.

a. Care ar fi primul cuvânt al unui măgăruș?

b. Cum s-ar comporta păsările dacă ar putea înțelege cuvintele omenești?

c. Cum s-ar schimba viața ta dacă te-ai putea înțelege cu animalele?

d. Scrie trei adjective care să caracterizeze o lume în care animalele pot vorbi.

Acum mai bine de două mii de ani, pe când unii oameni încă mai înțelegeau graiul naturii, vorbirea încurcată a animalelor și ciripitul mărunț al păsărelor; pe când ciorile erau telefoane mobile, porumbeii purtau SMS-urile în pînteni, iar pădurea fremăta și munții vuiiau pe unde de radio la cea mai mică adiere de vînt; pe când fiecare fir de apă era canal de televiziune și, din loc în loc, unde se strîngea în bălți, iazuri, lacuri și mări, dădea naștere unor gigantice ecrane publice; pe când internetul era lumea întreagă, iar lumea întreagă era ferecată în cărți, în sătucul Andes din provincia Mantua din preafrumoasa și binecuvîntata Italie veni pe lume un măgăruș fără stea în frunte, așa cum s-ar fi așteptat vîrstnicii săi părinți, dar cu un neobișnuit dar de la natură.

De cum deschise ochii săi mari și umezi și își zări mămuca suflînd asupra lui cu căldură și spălîndu-l duios cu limba, măgărușul nostru rosti cu înflăcărare: *Mama!*

Mamă-sa fu atât de tulburată să audă cum puiul ei grăiește în graiul omului, încât îndată i se zbârli coama de un cot. [...]

Așa că în a patra zi, ciorile începuseră să zboare mai jos și, ascultînd cu băgare de seamă ce răgeau măgărița și măgarul-tată între ei și cum se mai văitau și-și căinau nenorocita soartă și se codeau să arate lumii mult așteptatul făt, prinseseră vestea care plutea cum plutesc veștile, în aer, ca un puf invizibil de păpădie – haț! – și se și ridicară ca săgețile în înaltul văzduhului, despărțindu-se în stoluri largi deasupra satului.

De-aici, ciorile aveau s-o ia spre cele patru zări și din cele patru zări înspre capitală, la Roma – căci totul în lumea asta începe și se sfârșește la Roma.

Text adaptat după Gabriel H. Decuble, *Cei trei măgăruși și cartea fermecată* (București: Arthur, 2018)

2. Alege răspunsul corect.

I. Care este ideea principală a fragmentului?

a. Într-o pădure, se naște un măgăruș special.

b. Viața în satele din Roma e fantastică.

c. Exista undeva o lume de basm în care natura comunica cu oamenii.

d. Oamenii au inventat telefonul și internetul cu mult timp în urmă.

II. În fragment, este descris:

- a. portretul unei personaje fantastic.
- b. un tablou al unei lumi de acum două mii de ani.
- c. portretul unei familii de măgăruși.
- d. un tablou rural.

III. Care este darul măgărușului?

- a. Poate zbura.
- b. Poate vorbi.
- c. Poate cânta.
- d. Are o stea în frunte.

3. În fragment, este descrisă lumea de acum două mii de ani. Observă cât de multe substantive și adjective sunt folosite! Scrie pe spațiul dat cinci perechi de substantive însoțite de adjective.

- 1. _____ 2. _____ 3. _____
- 4. _____ 5. _____

4. Care consideri că este rolul folosirii numeroaselor adjective în text? Explică în 30-40 de cuvinte.

5. Autorul folosește un limbaj expresiv. Identifică, în text, o personificare și o comparație. La ce se referă?

Figura de stil	Exemplul din text	Ce descrie?
Personificare		
Comparație		

6. Interpretează comparația aleasă mai sus în 30-40 de cuvinte. Poți folosi schema din cadran.

Comparația ... (citat din text) ajută la conturarea unei imagini ... (vizuale, auditive etc.) ce descrie/exprimă ... (un sentiment, o atmosferă, o trăsătură etc.). Aceasta sugerează/transmite sentimentul de/semnifică ... (enunț interpretativ care explică efectul figurii de stil). Întrucât textul ... de ... prezintă ... (menționarea ideii centrale a textului), această figură de stil devine relevantă, deoarece ... accentuează/subliniază/creează ...

7. În text, apar imagini vizuale și auditive pentru a introduce cititorul într-o lume fantastică. Încercuiește, pentru fiecare citat, ce imagine recunoști.

- a. „ciripitul mărunț al păsărelelor” vizuală/auditivă
- b. „pădurea fremăta și munții vuiiau pe unde de radio la cea mai mică adiere de vânt” vizuală/auditivă
- c. „ochii săi mari și umezi” vizuală/auditivă
- d. „se și ridicară ca săgețile în înaltul văzduhului” vizuală/auditivă

E timpul pentru evaluare și autoevaluare! Scanează codul QR de pe pagina 2 și rezolvă testul 2 de la unitatea I.

Citește fiecare dintre textele următoare, pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

TEXTUL 1

Apariția vorbirii este unul dintre cel mai intens dezbătute subiecte ale științei. Specialiștii se pot pune de acord cu privire la ceea ce s-a întâmplat și când. O teorie este aceea că limbajul a debutat cu gesturi și sunete precum „au” și „ei”, care apoi au evoluat rapid în ceva cu semnificație mai complexă. Dacă vom observa maimuțele vervet în sălbăticie, vom vedea cum anume se poate dezvolta un limbaj simplu. Aceste maimuțe folosesc strigăte de alarmă diferite pentru prădători diferiți. Strigătul nu doar că alertează grupul cu privire la pericol, ci le și comunică maimuțelor ce să facă. [...]

Folosind tehnologia 3D cu raze X, oamenii de știință au fost în măsură să arate că neanderthalienii aveau organele necesare vorbirii foarte asemănătoare cu ale oamenilor. Dacă le aveau, probabil că le și foloseau. Cercetările pe bază de ADN au demonstrat totodată că neanderthalienii aveau aceeași versiune a unei gene speciale pe care o au oamenii – FOXP2, esențială în dezvoltarea vorbirii și a limbajului.

TEXTUL 2

Astăzi	• <i>Homo sapiens</i>			
Acum 1 milion de ani	▶ <i>Homo neanderthalensis</i> ▶ <i>Homo antecessor</i> ▶ <i>Homo floresiensis</i> ▶ <i>Homo heidelbergensis</i>			
Acum 2 milioane de ani	▶ <i>Homo erectus</i> ▶ <i>Homo rudolfensis</i> ▶ <i>Homo habilis</i>		○ <i>Australopithecus sediba</i>	— <i>Paranthropus robustus</i> — <i>Paranthropus boisei</i>
Acum 3 milioane de ani			○ <i>Australopithecus garhi</i> ○ <i>Australopithecus africanus</i>	— <i>Paranthropus aethiopicus</i>
Acum 4 milioane de ani			○ <i>Kenyanthropus platyops</i> ○ <i>Australopithecus afarensis</i>	
Acum 5 milioane de ani	▼ <i>Ardipithecus ramidus</i>		○ <i>Australopithecus anamensis</i>	
Acum 6 milioane de ani	▼ <i>Ardipithecus kadabba</i> ▼ <i>Orrorin tugenensis</i>			
Acum 7 milioane de ani	▼ <i>Sahelanthropus tchadensis</i>			

Legendă: • OAMENI MODERNI ▶ HOMININI TÂRZII ○ AUSTRALOPITHECINE
— AUSTRALOPITHECINE ROBUSTE ▼ HOMININI TIMPURI

ARBORELE GENEALOGIC UMAN

Epopoea oamenilor este lungă și complexă. Arborele nostru genealogic nu este o linie dreaptă de la un strămoș la următorul, ci un arbore cu multe ramuri și frecvente puncte moarte. Cel mai recent capitol a început probabil în Africa și apoi a cuprins restul lumii, prezentând o galerie de personaje care se schimbă constant în timp ce se fac noi descoperiri. Singurul lucru cert este că noi, *Homo sapiens*, suntem singurii oameni care au supraviețuit.

Texte adaptate după Michael Bright, *Uite cine vorbește, în Când am devenit oameni. Incredibila poveste a evoluției noastre* (trad. de Matei Măceșaru-Szörényi, București: Humanitas Junior, 2023)

1. Citește fiecare dintre următoarele enunțuri și încercuiește litera A, dacă îl consideri adevărat, sau F, dacă îl consideri fals. Rescrie-le corectat pe cele false.

- a. Cele două texte citite sunt literare.
- b. Textul 1 este discontinuu, iar textul 2 este continuu.
- c. Textul 2 prezintă grafic evoluția omului de-a lungul a 7 milioane de ani.
- d. Textul 1 sugerează că hominini timpurii puteau vorbi.
- e. Conform arborelui genealogic uman, istoria oamenilor este o linie dreaptă de la un strămoș la altul.

A	F
A	F
A	F
A	F
A	F

Rescriere: _____

2. Precizează un efect al strigătelor maimuțelor vervet, așa cum apare menționat în textul 1.

3. Numește doi hominini târzii și două alustralopithecine.

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

I. Ce susține o teorie despre începuturile limbajului?

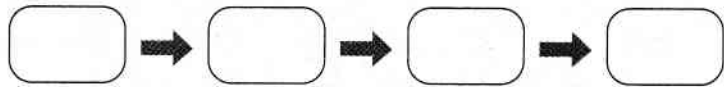
- a. Limbajul a apărut brusc în forma sa actuală.
- b. Limbajul a fost creat de neanderthalieni.
- c. Limbajul a început cu gesturi și sunete simple.
- d. Limbajul a fost învățat de la maimuțele vervet.

II. Ce relevă cercetările genetice despre neanderthalieni?

- a. Nu aveau nicio genă comună cu oamenii.
- b. Aveau o altă versiune a genei FOXP2.
- c. Nu au contribuit la dezvoltarea limbajului.
- d. Aveau aceeași versiune a genei FOXP2 ca oamenii.

5. Ordonează cronologic următoarele specii, notând, în casetă, litera corespunzătoare:

- A. *Homo sapiens*
- B. *Australopithecus africanus*
- C. *Homo floresiensis*
- D. *Ardipithecus kadabba*

6. Transformă informațiile pe care le consideri cele mai importante din textul 2 într-un text continuu de maximum 50 de cuvinte.

E timpul pentru evaluare și autoevaluare! Scanează codul QR de pe pagina 2 și rezolvă testul 3 de la unitatea 1.